

## ŠESTDESET LET TINETA LOGARJA

*Pred časom smo se v uredništvu JiS dogovorili, da bomo osebne jubileje beležili od sedemdesetega leta dalje, kajti šestdesetletniki so danes navadno sredi izpolnjevanja svojih osebnih delovnih načrtov, pa bi se jih kazalo spomniti samo zaradi njih izkušnje, življenjske zrelosti in modrosti, s katero sta jih izpolnila prehojena pot in opravljeno delo. Mimo vsega tega je Tine Logar le izjema in njegovo delo in snovanje zaslužita priznanje in predstavitev že zdaj, ob profesorjevi šestdesetletnici.*

*Tine Logar je slavist, slovenist, jezikoslovec. Za svoje ožje področje si je izbral zgodovinsko slovnico in dialektologijo. Dialektologijo zaradi tega, ker je ob pomanjkanju drugih, zapisanih jezikovnih virov prav pisana paleta slovenskih narečij najbogatejši vir za zgodovinsko slovnico slovenskega jezika. Toda slovensko dialektologijo si je izbral — kakor sam velikokrat poudarja — tudi iz svoje posebne ljubezni do slovenske zemlje in ljudi na njej: da bi jih lahko obiskoval v prelepem okolju in jih kar najbolje spoznal. Ta čustvena naravnost k predmetu je sprožila v Tinetu Logarju še globoko zagnanost in zaverovanost v lastno delo — zagnanost in zaverovanost, ki je značilna za sistematične priprave za velika dialektološka dela, pa tudi za seznanjanje študentov in javnosti s pojavi v slovenskih narečjih.*

*Profesor dr. Tine Logar se je rodil 11. februarja 1916 v Horjulu. Od leta 1935 do februarja 1940 je študiral slavistiko na ljubljanski filozofski fakulteti in junija 1941 promoviral za doktorja filozofije z disertacijo o horjulskem govoru. Od oktobra 1940 do maja 1941 je učil kot suplent na šentviški gimnaziji. Februarja 1942 je bil aretiran in nato interniran v Italiji. Od junija 1944 je opravljal kulturno prosvetno delo v taborišču NOV Gravina pri Bariju, bil je sourednik lista Domovina, vodja tehnike štaba baze NOV in upravnik tiskarne vrhovnega štaba NOV in POJ. Po vojni je najprej služboval v Beogradu, nato je bil od maja 1945 do januarja 1947 šef kabineta v ministrstvu za prosveto v Ljubljani. Od januarja 1947 do oktobra 1958 je delal v Inštitutu za slovenski jezik SAZU (aspirant, asistent, strokovni in znanstveni sodelavec). Od oktobra 1958 je učitelj za slovensko zgodovinsko slovnico in dialektologijo slovenskega jezika pri PZE Slovenski jeziki in književnosti na Filozofski fakulteti in Ljubljani in predstojnik istoimenske katedre (1958—1962 docent, 1962—1967 izredni profesor, nato redni profesor). Marca 1972 je bil izvoljen za dopisnega člana SAZU v razredu za filološke in literarne vede.*

*Za svojo glavno nalogo si je Tine Logar zadal izdelati lingvistični atlas Slovenije po načrtih Frana Ramovša. V tem okviru je najprej poskrbel za nadvse bogato gradivo: sam je zapisal okrog 200 govorov, preskrbel magnetograme, uredil velik dialektološki arhiv s kartotekami, ustanovil mrežo zapisovalcev in jih uvajal v dialektološko delo. Med temi pripravami so se po 1958 začele še priprave za slovanski dialektološki slovar v komisiji za dialektologijo pri mednarodnem slavističnem komiteju. Tine Logar je najprej sam zapisal šest govorov in skrbel za druge zapise; v sedanji fazi redno sodeluje pri zasedanjih redakcijske komisije atlasa; dela še pri lingvističnem atlasu Sredozemlja in pri slovarju slovenskega knjižnega jezika kot akcentolog.*

Naj med številnimi jubileantovimi dejavnostmi omenimo še, da je bil prodekan in dekan Filozofske fakultete v Ljubljani, pobudnik in dvakratni predsednik organizacijskega odbora Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture za tuje slaviste, na katerem ima poleg predavanja navadno tudi tečaj iz slovenske dialektologije, predaval je na jugoslovanskih in mednarodnih kongresih, na posvetovanih slovenskih slavistov, na koroških in benečanskih kulturnih dnevih ter Slovencem v Gorici in Trstu, bil gost domačih in tujih univerz. Dolga leta je bil odbornik Slavističnega društva Slovenije in je urejal društveno znanstveno glasilo Slavistična revija. Sedaj sodeluje pri izdajanju zbranih del Frana Ramovša.

Čeprav je Logarjevo osrednje dialektološko delo terjalo veliko organizacijskih naporov — razmere po vojni niso dovoljevale potrebnega kadrovskega razmaha tej, zaradi narečne razvejanosti za Slovence tako aktualni jezikoslovni politiki — je ob urejanju gradiva za slovenski lingvistični atlas gradil tudi svoj teoretični pogled na predmet in ga pokazal v vrsti člankov in študij. Pred kratkim pa je v posebni knjigi z naslovom Slovenska narečja (Besedila) v 154. številki zbirke Kondor z objavo narečnih besedil iz vseh narečnih področij prikazal slovenska narečja tudi širši javnosti, zlasti še učiteljem in njihovim učencem. Knjiga vsebuje poleg uvoda kratko informacijo o zapisih, zemljevid obravnavanih govorov, besedo o zapisih in pojasnilo o besedilih, narečjih, govorih. Del teh besedil je bil objavljen tudi v Besedilih slovenskega jezika (Ljubljana 1975, Seminar slovenskega jezika, literature in kulture). Knjiga je posebej pomembna še zaradi tega, ker bo dober pripomoček pri razširjanju znanja o jeziku v okviru novih načrtov usmerjenega izobraževanja in bo navajala učence k spoznavanju svojega jezika in opazovanju njegovega razmerja do knjižnega jezika. Brez tega Logarjevega dela ne bi imeli ustreznega ponazorila narečnih besedil. Brez besedil pa je vsako opozorilo na narečno razvejanost v šoli zgolj bleda besedna informacija.

Značilnost Logarjevih pogledov na pojave v slovenskih narečjih je treba iskati v več smereh: na prvem mestu kaže nemara omeniti razlage zunajjezikovnih dejavnikov, ki so vplivali na razvoj narečij (na primer pojav nekaterih dolenskih značilnosti v govorih zgornjesavske doline, ki ga razlaga s selitvami v okviru fevdalne ureditve slovenskega ozemlja in podobno). S svojimi spoznanji opozarja na povezanost med jezikovnimi in zgodovinskimi dejstvi in tako prispeva sodelovanju obeh znanstvenih disciplin. Nič manj zanimiva in pomembna pa niso tudi njegova pojasnila številnih glasoslovnih in oblikoslovnih pojavov v slovenskih narečjih znotraj dialektologije same.

Tine Logar je svoj pogled razvil ob spoštovanju del velikega učitelja Frana Ramovša in iz slovenskega jezikoslovnega izročila; in čeprav sledi izrednemu razmahu sodobnega jezikoslovja, sprejema le tiste pobude, ki so začrtani poti v prid. Ta trdnost poti pa je v sodobni znanosti žal le redka odlika.

Uredništvo Jezika in slovstva želi Tinetu Logarju še veliko zdravih in uspešnih jubilejev in zadovoljstva v delu.

Breda Pogorelec  
Filozofska fakulteta v Ljubljani